

Graditi unutarnji red

Članak u seriji o razvoju snažne kršćanske osobnosti. "Jedna od osobina zrele osobnosti je sposobnost kombiniranja intenzivne aktivnosti s redom i unutarnjim mirom. Postizanje ove ravnoteže zahtijeva pravi trud."

14.04.2016.

Kad je sveti Augustin, pred kraj svog života, napisao riječi *pax omnium rerum tranquillitas ordinis*, mir svih stvari je spokoj reda,[1] učinio je to s

iskustvom onoga koji je godinama osjećao stalnu privlačnost mnogih različitih zahtjeva: pastoralne skrbi za dio Božjeg naroda koji mu je povjeren; njegovog obilnog propovijedanja; izazova nemirnih vremena, s promjenama u društvu i kulturi. Dakle, ovo nije bila izreka napisana usred mirne mirovine, već u žurbi i vrevi svakodnevnog života, sa svim njegovim nepredvidivim zahtjevima. Jedinstveni život ovog sveca bio je svakodnevna pobjeda. S vremenom, njegov stalni napor da „cilja u metu“ na kraju je doveo do snažnog karaktera.

Jedna od osobina zrele osobnosti je sposobnost kombiniranja intenzivne aktivnosti s redom i unutarnjim mirom. Postizanje ove ravnoteže zahtijeva pravi napor. Sveti Josemaria jednom je rekao nekome tko je spomenuo teškoće koje je njegov posao predstavljao za brigu o vlastitoj formaciji: „Volio bih te

vidjeti u ovoj reverendi! Također moram obavljati više zadataka istovremeno. Povrh ovog nereda moramo izgraditi red.“[2] Red, sklad našeg života, nagrada je koju moramo osvojiti, malo po malo, na bojnem polju svakog dana. „Započeti najmanje ugodan, ali najhitniji posao, ustrajnost u ispunjavanju naše dužnosti kada bi je bilo lako napustiti, ne ostavljati za sutra ono što bi trebalo biti dovršeno danas: i sve to, da bismo ugodili njemu, našem Bogu Ocu!“[3]

Samosvladavanje

Ova spokojna borba ne odnosi se samo na naše vanjske postupke i zadatke koji ispunjavaju naš dan, već i na naše srce. Bez tog unutarnjeg otkucaja srca, red bi bio samo upravljanje vremenom, „optimizacija zadataka“, hladna učinkovitost, a ne autentična vježba kršćanske zrelosti. Kršćanska dosljednost gradi se na

stalnom toku, iznutra prema van i izvana prema unutra. Raste sa samosavladvanjem, redom u vanjskim aktivnostima, unutarnjom sabranošću i razboritošću.

Nismo nesvjesni prepreka na putu postizanja ovog unutarnjeg sklada. Iako cijenimo veliku privlačnost potpuno kršćanskog života, često osjećamo različite, a ponekad i suprotne, sklonosti. Sveti Pavao to je snažno izrazio: "Nalazim dakle ovaj zakon: kad bih htio činiti dobro, nameće mi se zlo. Po nutarnjem čovjeku s užitkom se slažem sa Zakonom Božjim, ali opažam u svojim udovima drugi zakon, koji vojuje protiv zakona uma moga i zarobljuje me zakonom grijeha koji je u mojim udovima..[4] Znamo da je nešto dobro, a ipak nas privlači nešto drugo. Svjesni smo da smo podijeljeni između onoga što nas privlači i onoga što bismo trebali činiti, što na kraju može zamutiti naš

vid. Možda nam se čak čini da, na kraju krajeva, neće biti važno ako smo malo nedosljedni - jasan znak kolebljive ljubavi.

Ipak, Gospodinova hvala Natanaelu odjekuje u našem srcu: Evo istinitog Izraelca, u kojem nema prijevare.[5] Oni koji se trude da ih vodi Božji glas koji spontano odjekuje u njihovoj savjesti izazivaju veliko poštovanje. Ljudi s nepodijeljenim srcem privlačni su jer sve u njima govori o autentičnosti. Nasuprot tome, dvostruki život, kompenzacije (čak i male), nedostatak iskrenosti, narušavaju ljepotu duše. Budući da smo svi žrtve tih malih odstupanja, radi se o djelovanju s jednostavnošću i ustrajnom ispravljanju tih nedostataka. Na taj se način izbjegava rizik da se izgubimo na pučini života.

Svirajući Božju melodiju

Dovođenje našeg unutarnjeg života u red nije samo stvar toga da naš intelekt „dominira“ našom maštom i usmjerava snagu naših osjećaja i sentimenta. Moramo otkriti sve što nam ovi životni suputnici mogu i žele reći. Drugim riječima, ne možemo ispraviti disonancu potiskivanjem jedne od melodija: Bog nas je učinio „polifoničnima“. Samosavladavanje, koje se naziva i umjerenost, nije cerebralna frigidnost. Bog želi da imamo srce koje je „veliko, snažno i nježno, privrženo i profinjeno“.[6]

Možemo, takoreći, svirati glazbu za Boga svojim srcem. Ali da bismo je dobro svirali, moramo je pravilno ugoditi, baš kao što se instrumenti ugađaju kako bi zvučali pravu notu. Moramo odgajati svoje naklonosti, razvijajući osjetljivost za ono što je zaista dobro jer je u skladu sa svim dimenzijama našeg bića kao osobe. Naši osjećaji daju boju cijelom našem životu i omogućuju nam da s većom

dubinom percipiramo ono što se događa oko nas. Ipak, baš kao što platno s neuravnoteženim bojama nije baš privlačno ili kao što neusklađeni glazbeni instrument smeta, tako i srce prepušteno hirovima osjećaja narušava sklad naše osobnosti i nagrizi naše odnose s drugima, ponekad i ozbiljno.

Sveti Josemaria savjetovao je ljudima da zaključaju svoja srca sa „sedam ključeva“.[7] Kako je jednom objasnio: „zaključajte ga sa sedam ključeva koje preporučujem: po jedan za svaki od najvećih grijeha. Ali nemojte odustati od toga da imate srce.“[8] Akumulirano iskustvo prošlih stoljeća, također i u dijelovima svijeta gdje kršćanstvo još nije stiglo, pokazuje da nas naklonosti i instinkti, ako se ne kontroliraju, mogu vući poput poplavnih voda koje siju uništenje gdje god idu. Nije stvar u zaustavljanju toka vode, već u tome

da se čini ono što rade inženjeri koji usmjeravaju bujicu vode koja juri niz planinu kako bi pokretala turbine koje proizvode električnu energiju. Nakon što se bujica koja je možda iščupala drveće i srušila kuće usmjeri, svi mogu živjeti mirno i koristiti električnu energiju za osvjetljavanje i grijanje svojih domova. Ako naš duh ne uspije na stabilan način usmjeriti instinktivne i afektivne impulse naše prirode, ne možemo imati mir ili spokoj, niti može postojati unutarnji život.

Preuzmimo odgovornost za naš dan

Važan korak prema samosavladavanju jest napor da se prevlada lijenost, tihi, ali učinkovit virus koji nas malo-pomalo može paralizirati ako ga ne držimo pod kontrolom. Lijenost se ukorijenjuje kod nekoga tko nema jasan smjer u životu ili tko, imajući takav smjer, ne hoda tim putem. „Ne brkaj mirnoću s

lijenošću, s nemarom, s neodlučnošću ili kašnjenjem u proučavanju problema.“[9]
Koncentriranje na stvari koje zahtijevaju našu pažnju, suočavanje s nečim što zahtijeva malo truda, ne ostavljanje za kasnije onoga što možemo učiniti sada - na tim se navikama lako može izgraditi okretna, snažna i spokojna osobnost.

Trebali bismo biti oprezni i s drugom krajnošću - neurednim aktivizmom.

Sine moj, ne preuzimaj previše poslova; ako ih umnožiš, nećeš proći bez kazne; ma koliko se žurio, nećeš stići, niti ćeš trkom uteći. Čovjek se trudi, muči i hiti, da bi još više

zaostao..[10] Zrela osobnost znači promišljanje stvari, uvođenje reda u naše aktivnosti. Tada nas život neće preplaviti svojim neograničenim zahtjevima. Umjesto toga, preuzet ćemo inicijativu raspoređujući svoje aktivnosti u raspoloživo vrijeme; planirajući svoj dan, a da nismo

previše kruti, možemo dati prioritet onome što bi trebalo biti na prvom mjestu, a ne onome što se pojavi u danom trenutku. Tako ćemo spriječiti da ono što se čini hitnim zamijeni ono što je zaista važno. Naravno, nije potrebno sve programirati, ali trebali bismo izbjegavati improvizaciju koja dovodi do gubljenja vremena samo zato što se uključujemo u sve što se događa tijekom dana. Kao što je sveti Josemaria često govorio, „trebali bismo uvesti red u svoj raspored, jer ne možemo sve učiniti odjednom.“

Svaki dan sadrži određene ključne trenutke o kojima možemo unaprijed odlučiti: vrijeme za spavanje, vrijeme za ustajanje, vrijeme koje ćemo posvetiti isključivo Bogu, vrijeme za rad, vrijeme za obroke... Tada ćemo vrlo dobro obavljati sve one stvari koje trebamo činiti, radeći naporno i najbolje što možemo, to jest, radeći s ljubavlju. „Ispunjavaj malu dužnost svakoga časa: čini ono što ti je

dužnost i uživi se u ono što činiš.“[11]
Ovo je, u konačnici, program za svetost koji nas ne sputava, jer je usmjeren prema velikom cilju: ugoditi Bogu i usrećiti druge. Istovremeno, sama ljubav koja nas navodi da se podvrgnemo rasporedu reći će nam kada taj plan treba odgoditi, jer to zahtijeva dobrobit drugih ili iz drugih dobrih razloga koji postaju jasni svakome tko živi u Božjoj prisutnosti.

Njegovanje unutarnjeg prostora

Unutarnji svijet osobe je vitalno središte, gdje nečije snage, kvalitete, sklonosti i djela tvore jedinstvo. Tko god je u stanju tamo boraviti, sabrati osjetila i sposobnosti te smiriti dušu, razvit će bogatiju osobnost, sposobniju za povezivanje s drugima i dijalog s njima. „Tišina“, rekao je Benedikt XVI., „sastavni je dio komunikacije i bez razdoblja tišine

riječi s dubokim značenjem ne bi postojale.“[12]

Kako bismo izbjegli da prelistavamo površinu života, moramo provesti vrijeme razmišljajući o onome što nam se dogodilo, o knjigama koje smo pročitali, o onome što su nam drugi rekli i prije svega o svjetlima koja smo primili od Boga.

Razmišljanje proširuje i obogaćuje naš unutarnji prostor i pomaže nam da integriramo različite aspekte našeg života - posao, društvene odnose, slobodno vrijeme itd. - u plan kršćanskog života koji provodimo vođeni Božjom rukom. Ta navika podrazumijeva da naučimo ući u svoju dušu, prevladavajući žurbu, nestrpljivost i raspršenost. Tako će se otvoriti prostor za meditaciju u Božjoj prisutnosti. „Tko od nas, noću, kada nam je dan završio i kada smo sami, ne pita se: Što se danas dogodilo u mom srcu?

Što se dogodilo? Što je sve prošlo kroz moje srce?“[13]

Taj mir duha postiže se kada se odvojimo od životnih napetosti i odgodimo zahtjeve neriješenih stvari i svoju maštu, kada usporimo ritam vanjskog života i budemo tihi izvana i iznutra. Tada naše znanje i iskustvo dobivaju dubinu; učimo se iznenađivati, kontemplirati, uživati u bogatstvu duha, slušati Boga. Kada izlazimo drugima s tim unutarnjim bogatstvom, možemo više uživati u komunikaciji s njima, jer imamo nešto osobno, nešto svoje, što možemo doprinijeti.

U tišini možemo čuti Božji glas. Kada je Gospodin htio proći pored Ilije na gori Horeb, Sveto pismo nam govori da nije bio u silovitom vjetru koji je razbijao kamenje, niti u strašnom potresu, niti u vatri koja je uslijedila, već u laganom povjetarcu koji se jedva mogao čuti.[14] Biti tih je

lijepo; to nije praznina, već autentičan i pun život, ako omogućuje uspostavljanje intimnog dijaloga s Bogom. „Melodičan zvuk tišine: na taj način možemo pristupiti Bogu, budući da je melodija tišine nešto vlastito ljudima koji vole.“[15]

Mudrost srca

Mudar srcem naziva se razumnim. [16] Sposobnost pamćenja omogućuje nam da sve dublje utvrdimo motive koji vode naš život. I tada dosljednost u našem životu sazrijeva baš kao što voće sazrijeva na suncu, a u naše srce se ulijeva liker mudrosti koji nam pomaže donositi ispravne odluke.

Ne moramo uvijek odmah odgovoriti na ono s čime se suočavamo. Često će nas razboritost navesti da tražimo dodatne informacije prije donošenja suda ili odluke, jer stvari često nisu onakve kakve se čine na prvi pogled.

Zrela osoba karakterizira se pažljivim razmatranjem stvari, prisjećanjem prošlih iskustava sličnih situacija i traženjem savjeta od onih koji su u poziciji da ga daju. I prije svega, nešto što se kršćaninu čini vrlo prirodnim, gotovo refleksnim: traženje savjeta od Boga. „Ne donosi nikakve odluke a da se ne zaustaviš razmatrati stvar pred Bogom.“[17] Stoga je lakše primijeniti na određenu situaciju pažljivo razmotren sud, bez popuštanja površnosti, udobnosti, lošim navikama iz prošlosti ili pritisku okoline. I pronaći ćemo hrabrost potrebnu za donošenje odluke - iako svaka odluka uključuje rizik - i za njezino provođenje bez odgađanja, sa spremnošću da ispravimo ako kasnije shvatimo da smo pogriješili.

Kršćanska dosljednost – plod bogatog unutarnjeg života – omogućuje nam da se posvetimo idealu i da u njemu

ustrajemo. „Daj mi milost da se lišim svega što se odnosi na moju osobu. Ne smijem imati drugih briga doli tvoje Slave..., jednom rječju, tvoje Ljubavi. – Sve za Ljubav!“[18]

[1] Sveti Augustin, Božji grad, XIX, 13.1.

[2] Sveti Josemarija, bilješke s druženja, 23. studenog 1972.

[3] Sveti Josemarija, Prijatelji Božji, br. 67.

[4] Rim 7,21-23.

[5] Iv 1,47.

[6] Prijatelji Božji, br. 177.

[7] Sveti Josemarija, Put, br. 161, 188.

[8] Bilješke s druženja u Santiagu, Čile, 30. lipnja 1974. „Ovi grijesi nazivaju se 'glavnim' jer rađaju druge grijehe, druge poroke. To su oholost, škrtost, zavist, srdžba, bludnost, neumjerenost u jelu i piću i lijenost ili nehaj.“ (Katekizam Katoličke Crkve, br. 1866.)

[9] Kovačnica, br. 467.

[10] Sir 11,10-11.

[11] Put, br. 815.

[12] Benedikt XVI., Poruka za 46. svjetski dan društvenih komunikacija, 24. siječnja 2012.

[13] Franjo, Homilija, 10. listopada 2014.

[14] Usp. 1 Kr 19,11-13.

[15] Franjo, Homilija, 12. prosinca 2013.

[16] Izr 16,21.

[17] Put, br. 266.

[18] Sveti Josemarija, Kovačnica, br. 247.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/graditi-unutarnji-red/](https://opusdei.org/hr-hr/article/graditi-unutarnji-red/)
(21.03.2026.)